

EVROPSKÝ PARLAMENT

2004

2009

Dokument ze zasedání

21. 11. 2007

B6-0485/2007

NÁVRH USNESENÍ,

který na základě prohlášení Rady a Komise

v souladu s čl. 103 odst. 2 jednacího řádu

předkládají Charles Tannock, Árpád Duka-Zólyomi, Elmar Brok, Karl von Wogau, Stefano Zappalà, Corien Wortmann-Kool

za skupinu PPE-DE,

o situaci v Gruzii

Usnesení Evropského parlamentu o situaci v Gruzii

Evropský parlament,

- s ohledem na Dohodu o partnerství a spolupráci mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně jedné a Gruzii na straně druhé, jež vstoupila v platnost v roce 1999,
 - s ohledem na svá předchozí usnesení o vztazích se zeměmi tohoto regionu, zejména na své doporučení Radě ze dne 26. února 2004 o politice EU vůči jižnímu Kavkazu a na své usnesení ze dne 14. října 2004 o situaci v Gruzii,
 - s ohledem na své zprávy o evropské politice sousedství, zejména na zprávu přijatou dne 15. listopadu 2007 o posílení této politiky,
 - s ohledem na závěrečnou zprávu OBSE/ODIHR o misi ke sledování průběhu komunálních voleb v Gruzii dne 5. října 2006,
 - s ohledem na čl. 103 odst. 2 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že se v uplynulých týdnech domácí situace v Gruzii zhoršila a vedla k nejhlubší krizi od Růžové revoluce v roce 2003,
- B. vzhledem k tomu, že dne 17 října spojila skupina deseti opozičních stran své síly do tzv. Národní rady všeobecného hnutí veřejnosti a zveřejnila manifest se svými cíli, který částečně podpořily další parlamentní uskupení opozice, přičemž mezi tyto cíle patřily: demokratické volby, jimž by předcházela opravdová soutěž politických stran bez vměšování státních orgánů; reorganizace způsobu řízení voleb, do níž by byli zapojeni zástupci všech politických stran; zřízení parlamentního systému „evropského typu“, který by omezoval výkonnou moc; nezávislé soudnictví a nevměšování vládních struktur do působení soudů; obnovení územní integrity a stažení ruských mírových sil/vojenských posádek z Gruzie; místní samospráva; vymýcení politického násilí, propuštění „politických vězňů“ a vyšetření nevyřešených úmrtí, k nimž docházelo za prezidentů Ševarnadzeho a Sakašviliho; sbližování s NATO a s EU a zrušení členství ve Společenství nezávislých států; výzva, aby se parlamentní volby konaly v plánovaném jarním termínu namísto na podzim 2008 a změna volebního systému, v němž „vítěz bere vše“,
- C. vzhledem k tomu, že krize vyvrcholila dne 7. listopadu tím, že po řadě předchozích shromáždění opozice, na nichž počet protestujících dosáhl 70 000, a poté poklesl na několik stovek, jež byly vytlačeny z hlavních dopravních komunikací, použily pořádkové jednotky obušky, vodní děla, slzný plyn a gumové projektily, aby rozbily nově se formující demonstrace, a přitom byli demonstranti tvrdě zbiti, mezi nimi i desítky novinářů a gruzínský veřejný ochránce práv (ombudsman) Sozar Subari; že po násilných srážkách muselo více než 500 osob vyhledat lékařské ošetření; vzhledem k tomu, že dne 7. listopadu televize Imedi odvysílala klamné a nepodložené informace o

předpokládaných plánech policie vzít útokem hlavní pravoslavnou katedrálu, a tak vyprovokovala masy gruzínských občanů v Tbilisi k tomu, že vyšli do ulic; vzhledem k tomu, že téhož dne byla televize Imedi, nejdůležitější nezávislá televizní stanice, kterou finančně kontroluje News Corporation Ruperta Murdocha, odpojena od vysílání vojenskou policií a všem nestátním stanicím bylo zakázáno vysílat zprávy; vzhledem k tomu, že dne 7. listopadu vyhlásil prezident Sakašvili na dobu 15 dní výjimečný stav, který trval 9 dní,

- D. vzhledem k tomu, že prezident Sakašvili a někteří nezávislí pozorovatelé obvinili Moskvu, že se snaží svrhnout jeho vládu tím, že inscenuje protesty opozice, přičemž prezident prohlásil, že policejní zásah proti demonstracím byl nutný, aby země neupadla do chaosu,
- E. vzhledem k tomu, že ruští úředníci již dříve opakovaně popřeli, že by se vměšovali do vnitřních záležitostí Gruzie a obvinili prezidenta Sakašviliho, že se snaží protiruskými prohlášeními posílit svoji upadající popularitu,
- F. vzhledem k tomu, že dne 13. listopadu velitel ruských ozbrojených sil na Kavkaze generál Andrej Popov podepsal dokument, jímž se Gruzii předává, jeden rok před plánovaným termínem, území poslední ruské základny v Batumi ležící v Adžárské autonomní republice; vzhledem k tomu, že Rusko dokončilo stahování svých jednotek z jiné základny v Gruzii, Achalkalaki, v červnu a přistoupilo na dohodu o ukončení stahování z Batumi do října 2008; vzhledem k prohlášení vrchního velitele ruských pozemních sil Alexeje Maslova, že „v Gruzii nadále nejsou žádní ruští vojáci, ale zůstávají tam pouze mírové sbory v Abcházii a jednotky, které jsou součástí kombinovaných sil v Jižní Osetii za účasti Gruzie“; vzhledem k tomu, že žádným neutrálním nebo gruzínským pozorovatelům nebylo umožněno ověřit situaci na základně Gaudata,
- G. vzhledem k tomu, že dne 14. listopadu prezident Sakašvili, který opakovaně obvinil Rusko, že podporuje separatistické hnutí v povstalecké provincii Abcházii a Jižní Osetii, obvinil Rusko, že nedávno vyslalo do Abcházie své jednotky, několik desítek ozbrojených vozidel a dělostřelecké systémy, jež nebyly součástí mírových operací probíhajících v této zemi; vzhledem k tomu, že ruský vojenský velitel generál Jurij Balujevsky popřel tato prohlášení a nazval prohlášení prezidenta Sakašviliho „informační provokací“,
- H. vzhledem k tomu, že dne 10. listopadu zpoluzpravodajové monitorovacího výboru Parlamentního shromáždění Rady Evropy (PACE) v Gruzii Matyas Eörsi a Kastriot Islami připomněli gruzínským orgánům, že při veškerých svých akcích musí přísně dodržovat zásady právního státu a že musí plnit ustanovení Evropské úmluvy o lidských právech, zejména pokud jde o svobodu projevu, informace a sdružování, a zdůraznili, že policejní násilí proti pokojným demonstracím zákaz vysílání soukromých stanic a bránění svobodnému šíření informací je v demokratickém systému za jakýchkoli okolností nepřijatelné, a upozornili, že „svoboda sdělovacích prostředků musí být za zajištěna bez omezení. Opatření, jež byla v posledních dnech v Gruzii přijata, jsou velkým krokem zpět, od snahy stát se plně demokratickým státem, který respektuje základní hodnoty pluralitní demokracie a lidských práv“,
- I. vzhledem k tomu, že generální tajemník NATO, Jaap de Hoop Scheffer, který již v říjnu zdůraznil, že pokud hodlá Gruzie pokročit směrem k členství v NATO, potřebuje větší politickou transparentnost a striktnější dodržování pravidel právního státu, reagoval na

tyto události a zdůraznil, že „vyhlášení výjimečného stavu a uzavření mediálních kanálů v Gruzii vzbuzuje zvláštní obavy a není v souladu s euroatlantickými hodnotami“,

- J. vzhledem k tomu, že dne 12. listopadu Evropské sdružení komerčních televizních společností (ACT) vyjádřilo, že je hluboce šokováno a znepokojeno událostmi, k nimž došlo v Tbilisi, přičemž zdůraznilo, že „v demokratické společnosti nelze za žádných okolností ospravedlnit násilí vojenské policie, která násilně přerušila nezávislé televizní vysílání. Povinnost umožnit pluralitu v odvětví médií, jež umožňuje otevřeně vyjádřit všechny názory, je úhelným kamenem evropské demokracie“,
- K. vzhledem k tomu, že v překvapivě smířlivém vystoupení dne 8. listopadu prezident Sakašvili navrhl předčasné prezidentské volby na 5. ledna spolu s referendem o datu příštích parlamentních voleb, a že byl dne 16. listopadu odvolán výjimečný stav,
1. vyjadřuje solidaritu s gruzínským lidem a s jeho odhodláním podpořit během této krize svou mladou demokracii, nezávislost svého státu a jeho územní celistvost;
 2. vítá politický, demokratický a hospodářský pokrok, jehož ve srovnání s bývalým prezidentem Eduardem Ševardnadzem dosáhl prezident Michail Sakašvili a současná gruzínská vláda;
 3. vyjadřuje hluboké znepokojení nad nedávnými událostmi, k nimž v Gruzii došlo a které se v poslední době vyostřily v důsledku tvrdého zásahu policie vůči pokojným demonstracím, zákazu činnosti nezávislých sdělovacích prostředků a vyhlášení 15-denního výjimečného stavu;
 4. vyzývá zúčastněné strany, aby zachovávaly nezbytnou zdrženlivost a zdržely se používání jazyka a kroků, které by mohly ještě více prohloubit politickou krizi;
 5. vyzývá opozici, aby k vyjádření svých názorů použila nejdříve parlamentní struktury, než vyjde do ulic;
 6. poukazuje na to, že způsob, jakým se gruzínské orgány vypořádávají s nebezpečím odporu, poškozuje jejich demokratický mandát; vyzývá proto gruzínské orgány, aby plně respektovaly právo na pokojný protest a okamžitě obnovily plnou svobodu sdělovacích prostředků;
 7. vyzývá gruzínské orgány, aby nařídily důkladné, nestranné a nezávislé vyšetřování závažného porušování lidských práv a svobody sdělovacích prostředků, zejména obvinění příslušníků policie z údajného nadměrného použití síly, s cílem zjistit všechny osoby, které za to nesou odpovědnost, postavit je před soud a uplatnit trestní a/nebo správní postihy, které stanoví zákon;
 8. vítá, že prezident Sakašvili dne 16. listopadu zrušil výjimečný stav dříve, a vyzývá všechny zúčastněné strany, aby neprodleně zahájily konstruktivní dialog s cílem uklidnit současnou situaci a nalézt vhodné a rychlé řešení hlavních problémů; domnívá se, že současné politické napětí je třeba vyřešit v rámci demokratických institucí a bez porušení demokratických principů nebo základních práv, včetně svobody sdělovacích prostředků;
 9. považuje zrušení výjimečného stavu a výzvu k předčasným prezidentským volbám za

pozitivní krok, který již pomohl zmírnit napětí a ukázal, že mezinárodní tlak vyvíjený prostřednictvím velmi otevřených a silných prohlášení všemi významnými zahraničními aktéry na Západě a negativní odezva v mezinárodních sdělovacích prostředcích může mít pozitivní dopad na domácí situaci v zemi;

10. na základě těchto zkušeností vyzývá Radu a Komisi, členské státy, NATO a USA, aby aktivněji poukazovaly na nespokojenost s politikou v Gruzii a jejím okolí a na nedostatky této politiky, včetně provádění akčního plánu EPS; zaznamenává však, že mnoho obvinění z porušování demokratických postupů a lidských práv v Gruzii nebylo v posledních několika letech prošetřeno; je proto toho názoru, že otevřenější mezinárodní diskuse by mohla ještě více posílit pluralitní veřejnou diskusi a demokratický vývoj v Gruzii;
11. vyzývá gruzínské orgány, aby zajistily svobodné a spravedlivé volby v plném souladu s mezinárodními normami; vyzývá vládu, aby dodržovala rozdělení moci v gruzínském politickém systému, zdržela se používání administrativních prostředků během volební kampaně a zaručila všem kandidátům svobodu projevu; vítá ochotu gruzínských orgánů umožnit mezinárodním pozorovatelům, aby tyto volby sledovali,
12. vyzývá gruzínské orgány, aby reformovaly volební legislativu země podle doporučení OBSE/ODIHR a Benátské komise Rady Evropy; vítá snížení volebního prahu ze 7 na 5 %;
13. vyzývá všechny politické síly Gruzie, aby spolupracovaly při přípravě zákona upravujícího činnost audiovizuálních prostředků s cílem zajistit s pomocí evropských odborníků, aby se stávající předpisy, které zaručují svobodu projevu a spravedlivou veřejnou diskusi, dále zdokonalovaly a sladily evropskými zásadami;
14. vybízí gruzínskou politickou elitu a občanskou společnost, aby se zapojily do diskuse o rozdělení moci v politickém systému, která by vedla k účinnější kontrole činnosti vlády a pluralizaci veřejné diskuse o mnoha zásadních otázkách – od sociálních důsledků hospodářské reformy a tzv. ruského faktoru v domácí politice až po různé přístupy k přetrvávajícím konfliktům;
15. vyzývá Radu a Komisi, aby zabránila Rusku ve zneužívání situace v Gruzii; konstatuje, že i když neexistují jednoznačné důkazy, zda obvinění Ruska gruzínskou vládou o rozmístování dalších vojsk v Abcházii jsou pravdivá, Rada a Komise musí dát Rusku jednoznačně najevo, že takové kroky by byly považovány za absolutně nepřijatelné; dále naléhá na Radu a Komisi, aby vyzvaly Rusko, aby změnilo svůj celkový přístup ke Gruzii a přestalo používat hospodářské vztahy jako politickou zbraň; zdůrazňuje, že takové kroky by měly být součástí rozhodnější politiky EU vůči jejím východním sousedům, která by neměla odmítat spolupráci s Ruskem, ale naopak ji nabízet všude, kde je to možné (např. v oblasti regionální spolupráce, zvládnutí krizí a zachování míru); domnívá se však, že EU musí zároveň zaujmout rozhodnější postoj k zásadním otázkám v této oblasti a musí se mnohem více angažovat, a to i přes současný negativní postoj Ruska k roli EU, ve vztazích k jejich společným sousedům; zdůrazňuje, že je nakonec věcí ruské politické elity, aby pochopila, že vliv Ruska na jeho sousední státy nesnižuje ani tak geopolitická rivalita s EU, ale vlastní destruktivní politika Ruska vůči některým jeho sousedům;
16. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, generálnímu

tajemníkovi Organizace spojených národů, Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě, generálnímu tajemníkovi NATO, prezidentovi a parlamentu Gruzie a Státní dumě a prezidentovi Ruské federace.